

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Jiřího Jokla „Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody“

Předložená rigorózní práce obsahuje 75 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, pěti základních kapitol a závěru. Okruh použité literatury a dalších pramenů je poměrně obsáhlý, určitě odpovídající zvolenému tématu a zahrnuje i zahraniční zdroje. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená práce všechny požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své práce zvolil problematiku poměrně náročnou na zpracování, která nebývá příliš častým tématem kvalifikačních prací. Je tomu tak zejména proto, že zvolené téma předpokládá erudici nejen trestněprávní, resp. trestně procesní, ale i kriminologickou, resp. penologickou. V klíčové otázce míry dosažené resocializace pak absentují objektivně vyhodnitelná kritéria, což pak vede k nemalým rozdílům při posuzování žádosti o podmíněné propuštění jednotlivými soudy, resp. soudci. Problematika podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody je proto stále aktuální a otevřená dalším úvahám, takže její zpracování je tak nepochybně účelné a přínosné.

Metoda deskriptivní analýzy, resp. metoda kritické analýzy a syntézy, které autor ve své práci použil, plně odpovídají zaměření práce a vytyčeným cílům.

Po úvodním nastínění cílů a zaměření práce se autor zcela důvodně nejprve věnuje institutu trestu odnětí svobody. Vývojové mezníky právní úpravy vězeňství jsou postiženy správně. Popis právní úpravy výkonu trestu odnětí svobody příliš nepřekračuje základní výklad zákonné úpravy. Kladně třeba ovšem hodnotit obohacení těchto výkladů o problematiku prizonizace v dílech G. M. Sykese, S. Wheelera a B. Cruva.

Navazující kapitola práce se zabývá alternativními tresty k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, zejména trestem obecně prospěšných prací, domácího vězení a peněžitého trestu. I zde se místy setkáváme s téměř doslovnými citacemi či parafrázemi zákonné úpravy. Kvitovat lze ovšem pozornost věnovanou případům přeměny analyzovaných alternativních trestů v nepodmíněný trest odnětí svobody, resp. v jejich náhradě nepodmíněným trestem odnětí svobody. Zajímavá je rovněž pasáž věnovaná alternativním způsobům výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody v Německu a ve Švýcarsku. Je ale otázkou, zda za takové alternativy lze v naší právní úpravě považovat povolení ředitele věznice k dočasnému opuštění věznice nebo přerušení výkonu trestu rozhodnutím soudu, jak autor naznačuje.

Jádrum práce je kapitola třetí, věnovaná institutu podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Funkce podmíněného propuštění jsou vymezeny správně. Bezvýhradně třeba souhlasit v názoru autora, že na propuštění není právní nárok, ale na řádné posouzení a spravedlivý proces o podané žádosti určitě ano. Rozbor nálezů Ústavního soudu ČR k problematice podmíněného propuštění je proveden velmi pečlivě a podrobně.

Formální a materiální podmínky podmíněného propuštění jsou také vymezeny velmi správně. Správný je i názor autora na možnost opětovného podmíněného propuštění, jakož i jím provedený rozbor recentních změn v právní úpravě (zejména nutnost podat návrh prostřednictvím věznice a důsledky zpětvzetí návrhu). Za správný třeba považovat rovněž názor autora k otázce zkušební doby, tj. zda povinnost zdržovat se v určeném obydlí a uložení dohledu jsou na sebe bezvýjimečně navázány.

Ve čtvrté kapitole práce autor podrobně analyzuje dva konkrétní případy ze své advokátní praxe; na nich pak demonstuje otázky meritorně řešení v předcházejících částech své práce. V poslední kapitole práce pak autor provádí rozbor dat obsažených ve statistických ročenkách Vězeňské služby ČR ohledně zkoumané problematiky, přičemž tato data komentuje, a dále vyhodnocení dotazníkového šetření mezi soudci, provedenému v roce 2017.

V závěru své práce pak autor shrnuje poznatky a závěry, ke kterým ve své práci dospěl.

Celkově lze předloženou práci hodnotit jako celkově povedenou. Autor prokázal velmi dobrou znalost zvolené problematiky, včetně jejího odrazu v odborné literatuře a v judikatuře, jakož i včetně velmi dobré znalosti problémů v interpretační a aplikační praxi. S judikaturou a s literárními prameny autor pracuje funkčně, veškeré citace a odkazy jsou řádně vyznačeny. Kladně lze hodnotit též velmi dobré vyjadřovací schopnosti autora, schopnost formulovat vlastní stanoviska a dobrou logickou strukturu práce. Na druhou stranu se bohužel nikoliv zcela ojediněle setkáváme s parafrázováním zákonného textu a s opakováním týchž formulací na různých místech práce. Otázky rovněž vyvolává, proč doba výkonu trestu domácího vězení je autorem striktně zasazena mezi 20.00 až 5.00 hod. (str. 33 odst. 3), resp. proč výzvu k přednesení návrhu na podmíněné propuštění musí učinit „předsedkyně senátu“, tj. proč nikoliv „předseda senátu“ (str. 55 odst. 2). Vysvětlení si však rozhodně žádá zarážející výraz „vyhovený návrh“, který se opakovaně vyskytuje zejména v podkapitole 5.3.

Předložená práce po formální i po obsahové stránce splňuje požadavky kladené na rigorózní práci, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Při obhajobě své práce by autor mohl vyjádřit svůj názor na odlišnost v pojetí trestu odnětí svobody v § 52 odst. 1, 2 TZ a trestního opatření odnětí svobody v § 24 odst. 1 ZSVM.

V Praze dne 20.4.2024

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent